

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 7Co/420/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5314206929
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Mária Kašíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2015:5314206929.1

Uznesenie

Krajský súd Žilina, ako odvolací súd v právnej veci navrhovateľky O. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XX, proti odporcovi X. B., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XXXX/XX, Z., Česká republika, o zvýšenie výživného, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 6C/152/2014-56 zo dňa 19.marca 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd zmenil rozsudok Okresného súdu Čadca zo dňa 29.4.2009 sp.zn. 5P/213/2008 tak, že počnúc dňom 1.7.2014 zvýšil vyživovaciu povinnosť odporcu v prospech navrhovateľky zo sumy 2.000,-Kč na sumu 4.000,-Kč. Zameškané výživné za obdobie od 1.7.2014 do 19.3.2015 v sume 18.000,-Kč povolil odporcovi splácať v mesačných splátkach po 200,-Kč spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. O trovách konania nerozhodol. Vychádzal zo zistenia, že u navrhovateľky nastali zmeny nastúpením na vysokoškolské štúdium. Od posledného rozhodnutia o výživnom uplynula doba 9 rokov. Pri určení výživného vychádzal z veku navrhovateľky, jej zdravotného stavu a na neprítomnosť matky, ktorá zabezpečuje príjem pre rodinu v Nemecku. Odporca bol vypočutý dožiadaným súdom, z čoho vyplýva, že pracoval ako kuchár s mesačným príjmom 11.400,-Kč, čo v prepočte predstavuje 420,-Eur. Doložil to pracovnou zmluvou na určitú dobu do 31.12.2014. Nemožno však dospieť k objektívnemu záveru, že došlo k takejto situácii bez samotného súhlasu a zavinenia samotného odporcu. Zo situácie v oblasti gastronómie v Českej republike sú objektívne známe aj v Slovenskej republike informácie, že v rámci tzv. čiernej ekonomiky sa v oficiálnych účtovníctvach nevykazujú často príjmy a výdavky tak, aby bolo možné vychádzať z nich ako z relevantných dôkazov a samozrejme vážnym spôsobom dopadajú na situáciu zabezpečovania výživy pre nepľnoleté, ale aj pľnoleté nezaopatrené deti. Odporca má ešte jednu vyživovaciu povinnosť na 9-ročného syna. Odporca tvrdil, že v r. 2013 navrhovateľke k narodeninám zaslal sumu 18.000,-Kč, na čo si musel zobrať pôžičku, ktorú doposiaľ spláca. Toto tvrdenie bolo vyvrátené navrhovateľkou a jej matkou tvrdením, že išlo o finančné prostriedky, ktoré posielala stará matka, teda matka odporcu ako určitú satisfakciu, že nemá možnosť pre veľkú vzdialenosť a vek sa s ňou pravidelne stretávať. Preto tvrdenia odporcu považoval za nepreskúmateľné a pochybné.

V zákonom stanovenej lehote proti rozsudku podal odvolanie odporca. Navrhoval rozsudok okresného súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že výdavky rodiny predstavujú 430,-Eur mesačne a príjmy zaokrúhlene 589,-Eur mesačne. Nie je však zrejme o aký príjem sa má jednať u manžela matky, či príjem v Slovenskej republike alebo v Nemecku. Pred dvoma rokmi bol opakovane na ošetrovanie s bolesťami zubov, kedy bolo zistené, že má v čeľusti cystu a z týchto zdravotných dôvodov si musel požičať od brata istinu 10.000,-Kč, ktorú doposiaľ spláca. Preto nemohol pomôcť navrhovateľke s jej problémom s chrupom. Nie je pravdivé tvrdenie navrhovateľky a jej matky, že nikdy neprispel nad rámec výživného. Pred niekoľkými rokmi jej zaslal prostriedky na kúpu notebooku a každé narodeniny a Vianoce zasiela finančné prostriedky nad rámec výživného o

čom svedčia ústrižky. Nie je pravdivé tvrdenie navrhovateľky, že jej jeho matka oznámila, že sa predáva rodinný dom a peniaze budú rozdelené medzi vnúčatá a blízkych príbuzných. Zobral si pôžičku 15.000,- Kč, aby mohol navrhovateľke zaslať väčšiu čiastku peňazí. Jeho matka navrhovateľke posielala finančné prostriedky v obálke s priloženým dopisom. V rozhodnutí nie sú uvedené žiadne dôkazy, z ktorých by boli preukázané výdavky a príjmy navrhovateľky a jej matky. Súd vychádzal iba z jednostranného tvrdenia navrhovateľky. Navrhovateľka a jej matka popisovala výdavky rozdielne, ako aj o hypotekárnych úveroch. Súdom nebolo zistené, či navrhovateľka má nejaký príjem, napr. z prípadnej brigády. Jeho mesačný príjem predstavoval v prepočte 420, Eur. V súčasnosti je to podpora v nezamestnanosti vo výške 4.465, Kč a táto bude trvať maximálne do augusta 2015. Iný príjem nemá. Nepresvedčivé sú všeobecné vyjadrenia súdu v rovine úvah o tom, či nemá prekážky, aby zastával lepšie platené miesto. Nie je predsa problematické zistiť, aké sú v danom regióne mzdy v odbore kuchár, napr. dopytom na úrade práce. Rovnako sú neobjektívne úvahy o tzv. čiernej ekonomike, nakoľko tieto konštatovania sú iba všeobecné, nie v konkrétnej rovine bez sebamenšej dôkaznej hodnoty. Stanovené výživného je pre neho fakticky likvidačné s možnými fatálnymi následkami. Súd sa nezaoberal tým, či ho takýmto rozhodnutím nepostaví do zlej životnej situácie. Z rozhodnutia nie je zrejme z akého príjmu matky navrhovateľky vychádzal. Úlohou súdu je riadne zistiť príjmové možnosti rodičov, prípadne zistenia iného majetku. Pri určení výživného sú rozhodné reálne zárobkové schopnosti a možnosti každého z rodičov.

Navrhovateľka sa vyjadrila k odvolaniu odporcu, že v plnom rozsahu sa stotožňuje s rozsudkom okresného súdu.

Krajský súd, ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podal včas účastník konania, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné odvolanie (§ 201, § 204 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal rozhodnutie v rozsahu ust. § 212 ods. 1 O.s.p. a rozsudok okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Vo všeobecnosti platí, že len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať znova (§ 156 ods. 3 O.s.p.). Táto základná procesná zásada je prelomená ust. § 78 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, podľa ktorého zmenu pomerov v zmysle tohto ustanovenia je možné definovať ako taký stav, ktorý je odlišný od stavu, ktorý bol rozhodujúci pri pôvodnom (predchádzajúcom) rozhodovaní. Zásadne sa musí jednať o zmenu závažnejšieho charakteru, t.j. o tzv. podstatnú zmenu. Teda hmotnoprávnou podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovane rozhodnúť, je zmena pomerov či už na strane povinného rodiča alebo oprávneného dieťaťa. Zmena pomerov však môže byť dôvodom na zmenu rozhodnutia o vyživovacej povinnosti len vtedy, keď sa podstatným spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom. Nestačí len úvaha o tom, že doterajšie výživné je neprimerané. Pokiaľ nebola preukázaná zmena pomerov a rozhodlo by sa o zmene výšky vyživovacej povinnosti, šlo by vlastne o neprípustné preskúmanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia.

Okresný súd konštatoval zmenu pomerov u navrhovateľky. Pokiaľ ide o pomery odporcu, odôvodnenie rozsudku neobsahuje žiadne skutočnosti, z akých pomerov u odporcu bolo vychádzané pri pôvodnom rozhodnutí o výživnom a porovnanie týchto pomerov so súčasným stavom, či došlo u neho k zmene pomerov a v akom smere.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca, prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Výklad opodstatnenosti, zákonnosti a spravodlivosti výroku má obsahovať odôvodnenie rozhodnutia. Účelom odôvodnenia je predovšetkým doložiť správnosť rozhodnutia; zároveň je aj prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia dovoľuje účastníkom konania posúdiť, ako súd v ich veci vyložil a aplikoval príslušné procesné predpisy a

akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní. Odôvodnenie rozhodnutí súdov tvorí v tomto smere súčasť spravodlivého súdneho procesu a zodpovedá základnému právu na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a článku VI. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Pri rozhodovaní o odvolaní odvolací súd zisťuje aj to, či odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia súdu prvého stupňa je riadne odôvodnené vo vzťahu ku všetkým preskúmaným výrokom daného rozhodnutia. Nedostatok odôvodnenia v podstatných súvislostiach, alebo zmätočné a nepreskúmateľné odôvodnenie možno vo všeobecnosti posúdiť ako odňatie možnosti účastníka konať pred súdom, a to v tom smere, že účastník v odvolaní nemôže podľa § 205 ods. 1 O.s.p. uviesť a namietat konkrétne nesprávny postup súdu alebo právny názor súdu, ak tento čiastočne alebo úplne absentuje, prípadne si vzájomne odporuje. Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a ich uvedenie má byť zrozumiteľné. Nedostatok riadneho a náležitého odôvodnenia bráni odvolaciemu súdu vôbec posúdiť jeho správnosť.

Hodnotením dôkazov sa rozumie myšlienková činnosť súdu, ktorou je prevedeným dôkazom prisudzovaná hodnota závažnosti (dôležitosti) pre rozhodnutie, hodnota zákonnosti, hodnota pravdivosti, poprípade hodnota vierohodnosti.

Okresný súd vo veci vykonal rad dôkazov, ktoré vo svojom rozsudku v zmysle ust. § 132 O.s.p. jednotlivo a vo vzájomnej súvislosti nevyhodnotil, ktoré dôkazy sú podstatné pre zistený skutkový stav a pre rozhodnutie vo veci a ktoré nie sú podstatné, ktoré považoval za pravdivé a ktoré nepovažoval za pravdivé. V spise sa nachádza napr. listinný dôkaz o invalidnom dôchodku navrhovateľky, o evidencii odporcu na úrade práce ako uchádzača o zamestnanie, o poberaní podpory v nezamestnanosti (zároveň jeho výšky) odporcom. Tieto listinné dôkazy nie sú v rozhodnutí okresného súdu žiadnym spôsobom vyhodnotené. Navyše okresný súd v odôvodnení poukazuje na to, že výsluch odporcu bol vykonaný dožiadaným súdom. Oboznámením sa s obsahom celého spisového materiálu, ako aj jednotlivých zápisníc z pojednávania odvolací súd zistil, že dôkaz výpoveďou odporcu pred súdom (ani dožiadaným súdom) sa v spise nenachádza, preto napadnutý rozsudok trpí vadou, keď vychádza z dôkazu, ktorý nebol vykonaný.

Vychádzajúc z procesných podmienok uvedených v ust. § 101 ods. 1, § 79 ods. 1, § 120 ods. 1 a nasl. O.s.p. dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností zaťažuje toho účastníka, ktorý tieto skutočnosti tvrdí a vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky. Pokiaľ odporca v konaní tvrdil, že poskytol navrhovateľke istinu 18.000,-Kč, je na ňom, aby túto skutočnosť preukázal, čo učinil listinnými dôkazmi - zaslaním prostriedkov na účet navrhovateľky. V prípade, že navrhovateľka tvrdí opak, je povinná túto skutočnosť preukázať. V tejto časti okresný súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil listinné dôkazy predložené odporcom ohľadom zaplatenie predmetnej istiny, tvrdenia odporcu považoval za nepreskúmateľné a pochybné, čo vyhodnotil iba z výpovede navrhovateľky a jej matky. Odvolací súd je toho názoru, že vyhodnotenie tejto skutočnosti okresným súdom nebolo dostatočné, bol povinný vyhodnotiť všetky dôkazy jednotlivo a napokon v ich vzájomnej súvislosti. Na strane odporcu existuje listinný dôkaz, ktorý preukazuje, že skutočne zasielal finančné prostriedky navrhovateľke. Tento relevantný listinný dôkaz nebol náležite vyhodnotený aj v súvislosti s ostatnými dôkazmi v zmysle, ktorý dôkaz má väčšiu silu, je vierohodnejší a pravdivý.

Pri ustálení, že v oblasti gastronómie sú objektívne známe informácie, že v rámci tzv. čiernej ekonomiky sa v oficiálnych účtovníctvach nevykazujú často príjmy a výdavky tak, aby bolo možné vychádzať z nich ako relevantných dôkazov vychádzal okresný súd ako zo skutočností všeobecne známych.

Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe, alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie. Citované ustanovenie umožňuje, aby určité skutočnosti vonkajšieho sveta, ktoré súd pozná zo svojej úradnej činnosti a o nich nemá pochybnosti, boli pri rozhodovaní vo veci použité bez dokazovania (nestali sa tak predmetom dokazovania), a to práve na základe výnimky zo zásady zisťovania skutkového stavu veci, čo by základu rozhodnutia vykonaním a voľným hodnotením dôkazov zakotvené v ustanovení § 122 a nasl. a § 132 O.s.p.. Avšak aj v tomto prípade je nutné, aby účastníci konania boli s takýmito - súdom uvažovanými - skutočnosťami v konaní zoznámení, aby sa k nim mohli vyjadriť, prípadne predložiť dôkazy na ich vyvrátenie. Aj poznatok súdu o tzv. úradne známej skutočnosti totiž nemusí byť správny. Je tiež nevyhnutné, aby súd, ktorý zoberal do úvahy skutočnosti úradne známe

a na nich založil svoje rozhodnutie vo veci samej, náležite vyložil v odôvodnení rozhodnutia, z ktorej jeho konkrétnej úradnej činnosti, či postupu sú mu tieto skutočnosti známe, ako sa o nich dozvedel. Pri skutočnostiach známych súdu z jeho činnosti je treba poznamenať, že bez dokazovania sa súd obide len v prípade jednoznačných a obsahovo jednoduchých skutočností. U zložitejšej skutočnosti bude potrebné, aby súd prečítal (oznánil obsah) podstatného súdneho spisu, v ktorom sa tieto skutočnosti uvádzajú.

V posudzovanej veci však okresný súd v súlade s vyššie uvedenými zásadami nepostupoval. Možno mu predovšetkým vytknúť, že skutočnosti, ktoré označil za jemu úradne známe, použil ako podklad pre rozhodnutie vo veci bez toho, aby účastníkov s takýmito skutočnosťami zoznámil, či ich na ne akýmkoľvek iným spôsobom upozornil. Rovnako v odôvodnení rozsudku neuviedol, z ktorej jeho úradnej činnosti sú mu takéto skutočnosti známe. Okresný súd tak neposkytol účastníkovi konania priestor na to, aby sa k takýmto skutočnostiam vyjadrili, či dokonca tvrdili a predložili dôkazy na ich spochybnenie alebo vyvrátenie. Napokon ani neuviedol teda aký mu je známy skutočný príjem v oblasti gastronómie (aký príjem je v rámci tzv. čiernej ekonomiky zatajovaný skutočný príjem). Okresný súd tak zaťažil konanie vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nakoľko pri interpretácii a aplikácii § 121 O.s.p. nepostupoval v súlade so zásadami, ktoré v občianskom súdnom konaní platia, ako je to uvedené vyššie.

Odvolacia námietka odporcu, že hlavnou úlohou súdu je podrobne zistiť zárobkové možnosti rodičov, prípadne tiež existenciu majetku, ktorý prináša úsporu výdavkov alebo výnos je nedôvodná. V predmetnej veci sa jedná o výživné na plnoleté dieťa, preto sa nejedná o nesporné konanie v zmysle ust. § 81 ods. 1 O.s.p. V tomto prípade sa postupuje podľa § 120 ods. 1, 3 O.s.p., v zmysle ktorého účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Navrhovanie dôkazov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia má priamu spojitosť s povinnosťou tvrdenia (§79 ods. 1 a § 101 ods. 1 O.s.p.). Povinnosť označiť dôkazy sa vzťahuje na všetky tvrdenia, ktoré uviedol ten-ktorý účastník. Cieľom dôkaznej povinnosti je unesenie dôkazného bremena v rozsahu, v ktorom dôkazné bremeno spočíva na účastníkovi konania, bez ohľadu na jeho procesné postavenie. Nesplnenie dôkaznej povinnosti prináša so sebou také rozhodnutie súdu, ktoré vychádza zo skutkového základu zisteného z dôkazov navrhnutých účastníkom v opačnom procesnom postavení než je účastník, ktorý nespĺnil alebo nedostatočne splnil svoju dôkaznú povinnosť. Zmysel uplatňovania dôkazného bremena spočíva v zabezpečení reálneho uplatnenia základného práva na súdnu ochranu aj v prípadoch, v ktorých sa vykonajú všetky navrhnuté dôkazy, prípadne výnimočne aj iné než navrhnuté dôkazy, a súd napriek tomu nemá jednoznačný skutkový základ pre svoje rozhodnutie. V takom prípade musí rozhodnúť v situácii dôkaznej núdze, ktorej dopad (neúspech v konaní) pričíta tomu účastníkovi, na ktorom predovšetkým podľa predpisov hmotného práva leží dôkazné bremeno, t.j. zodpovednosť za preukázanie skutočností významných z hľadiska hmotného práva. Preto odporca vo svojom záujme má označiť dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, aby sa neocitol v dôkaznej núdzi.

Vzhľadom k vyššie uvedeným dôvodom odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O.s.p.). V ďalšom konaní sa súd prvého stupňa bude zaoberať vecou v naznačenom smere, pričom z jeho rozhodnutia musí byť zrejmé, ako vyhodnotil všetky dôkazy vykonané v konaní (výpovede svedkov, listinné dôkazy, fotodokumentácia, ohliadka na mieste samom a pod.), akými úvahami sa riadil a z akých skutočností vychádzal. Svoje rozhodnutie riadne odôvodni tak, aby spĺňalo všetky náležitosti rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a vychádzalo zo všetkých vykonaných dôkazov.

Rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu **n i e** je prípustné odvolanie.